

207. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. τί δὴ οὖν τῆς γεννήσεως; ὅτι ἀειγενές ἐστι καὶ ἀθάνατον ὡς θνητῶ ἢ γέννησις. ἀθανασίας δὲ ἀναγκαῖον ἐπιθυμεῖν μετὰ ἀγαθοῦ ἐκ τῶν ὠμολογημένων, εἴπερ τοῦ ἀγαθοῦ ἑαυτῶ εἶναι ἀεὶ ἕως ἐστίν. ἀναγκαῖον δὴ ἐκ τούτου τοῦ λόγου καὶ τῆς ἀθανασίας τὸν ἕρωτα εἶναι. Ταῦτά τε οὖν πάντα ἐδίδασκέ με, ὅποτε περὶ τῶν ἐρωτικῶν λόγους ποιοῖτο, καὶ ποτε ἤρreto Τί οἶει, ὦ Σώκρατες, αἴτιον εἶναι τούτου τοῦ ἕρωτος καὶ τῆς ἐπιθυμίας; ἢ οὐκ αἰσθάνη ὡς δεινῶς διατίθεται πάντα τὰ θηρία ἐπειδὴν γεννᾶν ἐπιθυμήση, καὶ τὰ πεζὰ καὶ τὰ πτηνὰ, νοσοῦντά τε (b) πάντα καὶ ἐρωτικῶς διατιθέμενα, πρῶτον μὲν περὶ τὸ συμμιγῆναι ἀλλήλοις, ἔπειτα περὶ τὴν τροφήν τοῦ γενομένου, καὶ ἔτοιμά ἐστιν ὑπὲρ τούτων καὶ διαμάχεσθαι τὰ ἀσθενέστατα τοῖς ἰσχυροτάτοις καὶ ὑπεραποθνήσκειν, καὶ αὐτὰ τῶ λιμῶ παρατεινόμενα ὡστ' ἐκεῖνα ἐκτρέφειν, καὶ ἄλλο πᾶν ποιοῦντα. τοὺς μὲν γὰρ ἀνθρώπους, ἔφη, οἷοιτ' ἂν τις ἐκ λογισμοῦ ταῦτα ποιεῖν· τὰ δὲ θηρία τίς αἰτία οὕτως (c) ἐρωτικῶς διατίθεσθαι; ἔχεις λέγειν; Καὶ ἐγὼ αὖ ἔλεγον ὅτι οὐκ εἰδείην· ἢ δ' εἶπεν, Διανοῆ οὖν δεινός ποτε γενήσεσθαι τὰ ἐρωτικά, ἐὰν ταῦτα μὴ ἐννοῆς; Ἀλλὰ διὰ ταῦτά τοι, ὦ Διοτίμα, ὅπερ νυνδὴ εἶπον, παρὰ σὲ ἤκω, γνοὺς ὅτι διδασκάλων δέομαι. ἀλλὰ μοι λέγε καὶ τούτων τὴν αἰτίαν καὶ τῶν ἄλλων τῶν περὶ τὰ ἐρωτικά. Εἰ τοίνυν, ἔφη, πιστεύεις ἐκείνου εἶναι φύσει τὸν ἕρωτα, οὗ πολλάκις ὠμολογήκαμεν, μὴ θαύμαζε.

«Πάμε καλά ως εδώ,» εἶπε. «Και γιατί αναφέρεται στη γέννηση; Γιατί η γέννηση είναι εκείνο που δίνει την αίσθηση της αιωνιότητας και της αθανασίας στα θνητά όντα. Κατ' ἀνάγκη, εἶναι ἀνάγκη να ἐπιθυμῆ κανεὶς τὴν ἀθανασία μαζί με τὸ ἀγαθό, σύμφωνα με ὅσα ἔχουμε παραδεχτεῖ ως τώρα, ἀν βέβαια ὁ ἕρωτας σχετίζεται με τὴν παντοτινὴ ἀπόκτηση τοῦ ἀγαθοῦ. Κατ' ἐπέκταση καὶ με βάση τὰ προηγούμενα ὁ ἕρωτας ἀναφέρεται ἀναγκαστικά καὶ στὴν ἀθανασία.»

Σε ὅλα αὐτὰ τὰ ζητήματα μου ἔδινε τὰ φῶτα τῆς, κάθε φορά που ἔκανε λόγο για τὰ ζητήματα τοῦ ἕρωτα καὶ μια φορά με ρώτησε: «Ποια νομίζεις, Σωκράτη, ὅτι εἶναι αἰτία για τὸν ἕρωτα αὐτὸν καὶ τὴν σφοδρὴ ἐπιθυμία; Ἢ μήπως δὲν ἀντιλαμβάνεσαι ὅτι ὅλα τὰ θηρία ἀποκτοῦν τρομερὴ διάθεση, ὅταν ἐπιθυμήσουν τὴ γέννα, καὶ τῆς στεριάς καὶ τὰ φτερωτά. Νοσοῦν στὴν κυριολεξία καὶ ἔχουν ἐντονη τὴν ἐρωτικὴ διάθεση, πρῶτα-πρῶτα να ζευγαρώσουν μεταξύ τους καὶ στὴ συνέχεια για τὴν τροφή αὐτοῦ που θα γεννηθεῖ καὶ εἶναι ἀποφασισμένα, ἀν καὶ χωρὶς ἐφόδια ἀπὸ τὴ φύση τους, για τὴν υπεράσπιση τῶν ἀπογόνων, να τὰ βάλουν με τὰ ἰσχυρότατα καὶ να υποφέρουν τὰ ἴδια ἀπὸ τὴν πείνα προκειμένου να θρέφουν τὰ μικρά, καὶ να πεθαίνουν για χάρη τους κι οτιδήποτε ἄλλο να κάνουν.

Οἱ ἀνθρώποι, θα σκεφτόταν κανεὶς, τὰ κάνουν αὐτὰ ὕστερα ἀπὸ κάποια σκέψη. Ὅμως τὰ θηρία για ποιο λόγο ἔχουν αὐτὴ τὴν ἐντονη ἐρωτικὴ διάθεση; Μπορεῖς να ἀπαντήσεις;»

Καὶ ἐγὼ πάλι τῆς ἀπάντησα ὅτι δὲν γνωρίζω. Καὶ κείνη τότε εἶπε: «Ἀλήθεια, σκέφτεσαι να γίνεις κάποτε ἐιδικός στα ἐρωτικά, ἀν αὐτὰ δὲν τὰ καταλαβαίνεις;» «Ἀκριβῶς για τὸ λόγο αὐτό, Διοτίμα, ἤρθα σε σένα, ἐπειδὴ, ὅπως σου εἶπα καὶ πρὶν ἀπὸ λίγο, συνειδητοποίησα ὅτι χρειάζομαι δασκάλους. Ἐλα λοιπὸν, διαφώτισέ με καὶ για τὴν αἰτία που συμβαίνει αὐτό στα θηρία καὶ σε ὅλα τὰ ἄλλα θέματα που ἀπτονται τοῦ ἕρωτα.»

«Ἀν πιστεύεις ὅτι αὐτὴ ἡ ἐρωτικὴ διάθεση, πράγμα

ἐνταῦθα γὰρ (d) τὸν αὐτὸν ἐκείνω λόγον ἢ θνητὴ φύσις ζητεῖ κατὰ τὸ δυνατὸν αἰετὲ εἶναι καὶ ἀθάνατος. δύναται δὲ ταύτη μόνον, τῇ γενέσει, ὅτι αἰεὶ καταλείπει ἕτερον νέον ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ, ἐπεὶ καὶ ἐν ᾧ ἐν ἑκάστον τῶν ζώων ζῆν καλεῖται καὶ εἶναι τὸ αὐτό—οἶον ἐκ παιδαρίου ὁ αὐτὸς λέγεται ἕως ἂν πρεσβύτης γένηται· οὗτος μέντοι οὐδέποτε τὰ αὐτὰ ἔχων ἐν αὐτῷ ὅμως ὁ αὐτὸς καλεῖται, ἀλλὰ νέος αἰεὶ γιγνόμενος, τὰ δὲ ἀπολλύς, καὶ κατὰ τὰς τρίχας καὶ σάρκα καὶ ὀστᾶ καὶ (e) αἷμα καὶ σύμπαν τὸ σῶμα. καὶ μὴ ὅτι κατὰ τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν οἱ τρόποι, τὰ ἦθη, δόξαι, ἐπιθυμῖαι, ἡδοναί, λῦπαι, φόβοι, τούτων ἕκαστα οὐδέποτε τὰ αὐτὰ πάρεσιν ἑκάστῳ, ἀλλὰ τὰ μὲν γίγνεται, τὰ δὲ ἀπόλλυται. πολὺ δὲ τούτων ἀτοπώτερον ἔστι, ὅτι καὶ αἰ ἐπιστῆμαι μὴ ὅτι αἰ μὲν γίγνονται, αἰ δὲ ἀπόλλυνται ἡμῖν, καὶ οὐδέποτε οἱ αὐτοὶ ἔσμεν οὐδὲ κατὰ τὰς ἐπιστήμας, ἀλλὰ καὶ μία ἑκάστη τῶν ἐπιστημῶν ταυτὸν πάσχει.

που πολλές φορές υιοθετήσαμε ἔχει σχέση με τη φύση, μην απογοητεύεσαι,» εἶπε.

« Ἄλλωστε καὶ στην περίπτωση μας για τους ίδιους λόγους ἡ θνητὴ φύση επιδιώκει στο μέτρο του δυνατοῦ τὴν αἰωνιότητα καὶ τὴν ἀθανασία. Καὶ αὐτὸ το μῦθος μὲν αὐτὸν τρόπο, δηλαδή με τὴ γέννηση, αφοῦ πάντα ἀφήνει πίσω του κάποιο νέο στη θέση του παλιού καὶ, ἐξάλλου, το καθένα χωριστὰ ἀπὸ τὰ ζῶα, ὅσο καιρὸ ζουν, ονομάζεται καὶ εἶναι τὸ ἴδιο, ὅπως ἀκριβὸς καὶ ὁ ἄνθρωπος ονομάζεται ὁ ἴδιος ἀπὸ πιτσιρικάς μέχρι νὰ γίνει γέρος. Αὐτὸς ὅμως, παρόλο που ποτέ δεν ἔχει πάνω του τὰ ἴδια συνοδὰ χαρακτηριστικά, ἐντούτοις ἀποκαλεῖται συνέχεια ὁ ἴδιος· πράγματι πάντοτε ἀποκτὰ καινούργια χαρακτηριστικά, ἐνὸς ταυτόχρονα ἀποβάλλει κάποια στοιχεῖα καὶ χαρακτηριστικά, εἴτε στην τριχοφυΐα εἴτε στη σάρκα καὶ στα ὀστὰ εἴτε στο αἷμα καὶ στο σῶμα συνολικά. Καὶ μὴ νομῖσεις ὅτι αὐτὰ ἐντοπίζονται μόνο στο σῶμα, ἀλλὰ καὶ τὰ ψυχικά χαρακτηριστικά καὶ τὸ ἠθικὸ ὑπόβαθρο καὶ οἱ ἀπόψεις, ἀκόμη καὶ οἱ ἐπιθυμῖες, οἱ ἡδονές, οἱ φόβοι καὶ οἱ λύπες, ποτέ κανένα ἀπὸ αὐτὰ δεν παραμένει με τὴν ἴδια μορφή καὶ ἀναλλοίωτο στον καθένα, μα κάποια ἐμφανίζονται καὶ κάποια υποχωροῦν. Ακόμη πιο παράδοξο ἀπὸ αὐτὰ εἶναι πῶς καὶ οἱ γνώσεις- ὄχι βέβαια πῶς ἄλλες ἐρχονται καὶ ἄλλες μας εγκαταλείπουν καὶ πῶς ποτέ δεν εἴμαστε οἱ ἴδιοι σχετικὰ με τὴς γνώσεις μας- παθαίνουν τὸ ἴδιο πράγμα χωριστὰ ἢ κάθε μια.